

PÁLYÁZATI ÜGYEK

legi fejlettségéről. Bemutatja az iparművészetben számottevő nemzetek e nemű alkotásait. Természetesen a franciák vezetnek e téren, Lalique, Vever hírneve már jól ismert mindenütt. Becker, Bing, Boucheron, Colonna, Dufréne, de Feure, Grasset, Lambert, Mucha, Orazzi stb. alkotásai is a műrekek rangján állnak. Az angoloknak is vannak szerencsés kezű ötvösművészei; Ashbee, Mc Nair, Cook, Talwin Morris, a Mackintosh testvérek, Gaskin, Robinson stb., a kik nemzeti sajátosságukat az ékszerekben is érvényre tudják juttatni. Különösen bájosak e művészeknek a legyezőtervezetei. Az osztrákoktól sem tagadható el bizonyos grácia, míg a németek alig versenyezhetnek ékszerek alkotásában a kis belgákkal vagy dánokkal.

A PORCELLÁN EURÓPAI FELTALÁLÓJA. Böttger nevéhez fűződik közönségesen a porcellán feltalálásának dicsősége, a kiről azt mondják, hogy 1710-ben a paróka lisztezésére való porban lelte meg a porcellánföldet, mikor aranyat kutatott benne. Egy furcsa könyvben azonban, melynek szerzője Becher János Joakim, a tudós mainzi orvos és tanár (1635—82.), a porcellán feltalálására vonatkozólag más érdekes feljegyzést találunk. A könyv címe: „Närrische Weisheit, u. weise Narrheit; oder einhundert Concepten, u. Propositionen, deren etliche guth gethan, etliche zu nichts wurden. Frankfurt in Verlag. Johan. Zubordts 1682.“ A negyvenkilencedik oldalon szóról-szóra ez áll: „Prinz Ruprecht hat einen Hafner aus Ungarn, welcher eine Mixtur aus Erden erfunden hat hier in England, die gebrennt halb durchscheinend ist, wie der Ostindische Porzellan, und wurden dergleichen geschier hier in London öffentlich verkauft.“ (Ruprecht fejedelemnek volt egy magyarországi fazekasa, a ki itt Angliában olyan földkeveréket talált fel, mely kiégetve félig átlátszó, mint a keletindiai porcellán és ebből való edényeket Londonban nyilvánosan árulnak). Tehát az a magyar fazekas Böttger előtt mintegy harminc évvel gyakorolta már a porcellán készítését I. Károly angol király udvarában, Prince Rupert néven élő pfalzi herceg szolgálatában, a ki tudvalevőleg sokat foglalkozott természettannal, üveggyártással, csillagászati eszközök készítésével stb. Ismerünk egy ötvényt, melyet Ruperről Prince-ércegek neveztek el.

És, mint látjuk, a porcellán feltalálásának dicsőségét is az ő magyar fazekasának kell betudnunk.

HELYREIGAZÍTÁS. Lapunk legutóbbi számában *Vögerl Gusztáv Ágost* úrnak nevét tévesen írták a karácsonyi kiállítástról szóló cikkben (258. old.) *Vögerl Gusztáv Károlynak* és a 289. sz. lapon közölt kép aláírásán *Vögerl Ignácnak*, a mit ezennel helyreigazítunk.

PÁLYÁZATI ÜGYEK.

ELDÖLT PÁLYÁZAT. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 2000 koronás állami nagy díjának díszoklevelére kiírt pályázat 1901. december hó 16-ikán járt le, s e határidőre beérkezett 34 pályázótól 45 pályamű. Az illetékes jury december hó 31-ikén döntötte el a pályázat sorsát. A jury elnöke volt Czizler Győző, tagjai Fittler Kamill, Gelléri Mór, Nádler Róbert és Víg Albert. A bizottság a 600 koronás első díjat *Immortalitas*, a második, 400 koronás díjat pedig *Ad astra* jeligés műnek ítélte oda. A jeligés levelek fölbontásánál kitűnt, hogy mindkét pályaműnek szerzője *Hegedűs László* festőművész, a ki tudvalevően nemrégiben a bécsi bankjegypályázaton is oly nagy sikert ért el. A művész, a jury észrevételeinek figyelembevételével vázlatát át fogja dolgozni. Valamennyi pályamű nyolc napig ki volt állítva az Orsz. Iparművészeti Múzeumban.

PÁLYÁZAT OLCsó LAKÁsBERENDEZÉSRE. A darmstadti Koch könyvkiadó cég nemzetközi pályázatot hirdet a polgári viszonyoknak megfelelő olcsó lakásberendezésre, a mely több tekintetben azonos azzal a pályázattal, a mit a lefolyt évben a M. Iparművészeti Társulat hirdetett. Tervezendő egy fogadó-, nappali-, ebédlő-, egy hálószoba és egy konyha. A legjobb pályaművek jutalmazására három díj szolgál, és pedig I. díj 1200 márka, II. díj 800 és a III. díj 600 márka. A pályázat folyó évi szeptember hó 1-én jár le. A részletes föltételeket szívesen megküldi az „Innen-Dekoration“ c. folyóirat szerkesztősége Darmstadtban.

SZOMBATHELY VÁROS KÖZKÚTJA. Szombathely városa hatszáz koronás pályadíjat tűzött ki a Horvát Boldizsár-terén fölállítandó Kupai közút tervére. Erre a pályázatra két tervezet érkezett be az Országos Iparművészeti Múzeumhoz és a jury január hó 11-ikén döntött a sorsuk fölött. A jury tagjai voltak Ehen Gyula szombathelyi polgármester, elnök, Förk Ernő műépítész, Márkus József főpolgármester, Radisics Jenő miniszteri tanácsos, az Iparművészeti Múzeum igazgatója, Tóth István és Mátray Lajos szobrászok. A bizottság a pályadíjat egyhangulat a „Szigonyvető“ jellegű pályamunkának ítélte oda, a melyet Szily Károly fehérmegyei moóri szobrász készített. Ennek a tervezete alapján építik meg a közkutat némi változtatással. A két pályamunka tíz napig látható az üllői-úti iparművészeti palotában.

KÜLFÖLD.

A BÉCSI IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS. A karácsonyi vásár idejében nyílik meg évenként az Osztrák Iparművészeti Múzeum kiállítása, a mely magában foglalja az osztrák iparművészet egy évi termelésének színe-javát, s ezért ezekből a kiállításokból jól ítélhető meg az osztrák művészi ipar fejlődésének menete, ép úgy, mint nálunk, a hol szintén a karácsonyi kiállítások legmegbízhatóbb hévmérői a hazai iparművészetnek. Az idei kiállítás — aratási tudósítók kifejezésével élve — gyöngén közepesnek mondható. Sok közepes színvonalú munka között kitűnő alig akad. A bútorigar itt is a túlnyomó, s a többi iparág általában szegényesen van képviselve. Ha összehasonlítjuk ezt a kiállítást az előző két-három évben rendezett kiállításokkal, konstatálhatjuk, hogy az Olbrich-Hoffman és Moser által oly nagy hévvel s elég ügyesen bevezetett sajátos bécsi modern bútorstílus ma már alig talál művelőkre. Egy-két szobában még kísért Olbrich szelleme, — de a matadorok: Portois és Fix, Járayék, Pospischil, Ungethüm stb. részben a harmincas évek Biedermeier stílusát többé-kevésbé módosított alakban elevenítik föl, részben pedig hűségesen

másolgatják az angol bútormestereket, ezért eredeti ötletet alig találunk a kiállításon. A mi kevés önálló gondolatra valló munka akad, abban pedig nincs köszönet. Így pl. az egyik — nálunk újabban gyakran emlegetett bécsi bútorcégnek — az az ötlete, hogy egy férfi hálószobában úgy alkalmazza a sárgaréz vereteket, mint a hogy a szivartárcákon szokásos, brutálisan hatott. Mellesleg említem, hogy ugyanaz a cég Jenő herceg palotájának egy óriási barokkstílusú termét másolta, azzal a szolgálai hűséggel, a mit sokan oly sokra tartanak nála. És ezt a monstruózus termet — mint hallom — legközelebb Budapesten is ki fogja állítani. Eddigi sikerei után valószínű, hogy azon túl is ad. Általában azonban mondható, hogy a kiállított szobaberendezések jeles kidolgozású munkák s nem legkisebb érdemük a készítőjüknek, hogy a célszerűség követelményeit ritkán tévesztik szem elől. Egy nálunk is szereplő bécsi szőnyeggyár, Otto Eckmann berlini professzor tervei nyomán, egy sorozat csomózott szőnyeget állított ki, de ezek között kevés az igazán jó munka. A színek többnyire keresetten bágyadtak s a rajzuk telve túlzásokkal. Porcellán s faience alig volt a kiállításon. Wahliss, Zsolnay eozin vázáinak egy csekély sorozatát mutatta be, a melyeknek versenytársuk úgyszólván nincs. A mi pedig ékszerművekből egy-két vitrinában akadt, szolgálai — de gyöngé — utánzata Lalique művészetének. Legtöbb találékonyságot mutattak a bőrdíszművek és a rézből domborított dísz tárgyak. E szakmákból ránk nézve igen tanulságos munkákat foglalt magában, a különben meglehetősen jelentéktelen kiállítás. Gy. K.

A TORINÓI IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS. A többfelől beérkezett hírek szerint valamennyi kulturnemzet teljes erővel azon munkálkodik, hogy minél impozánsabban mutassa be iparművészetét az április havában megnyíló nemzetközi kiállításon. Az angol csoport rendezőségének élén Walter Crane áll, a ki maga tervezte az installációt. Részt vesz angol művészek között Voysey, Anning Bell, Heywood Summer, Ashbee, továbbá képviselve lesz a londoni „Arts and Crafts Exhibition Society“ és az „Arts Schools“. A franciák 2500² méternyi területet fognak betölteni; a kiállítók névsorában van Lalique, az ékszerészek királya, Gallé, Roty, Gérome Bing (l'Art